ԵՐՐՈՐԴ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 121 ՇԱԲԱԹ 30 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1872

ՓԱՐԱԶԱՆՔ

Ամեն ՇԱԲԱԹ օրեր կը հրատարակուի։
30 թուոց համար 2 արծ. մէկ ամսոյ համար 3 արծ. մէկ եռամսեայ համար 5 արծ. վեցամսեայ 10 արծ. տարեկան 20 արծ. Ցանուցմանց տողը 3 դրուշ. 5 մէկ անգամի համար։

ԼՐԱԳԻՐ

Գաղթ երթ ալիքներուն ծախքը բաժանորդագիր չ'վերարերիր։ Լրագրոյս վերարկեալ որ և դրամագլուխ ստացողին տեղեկութիւն կու տրուի Գնօրէն Զեռնակեանի խանն վերի յարկ թիւ 24։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ

Երկու ամիսէ հետէ եղկատարեալ ազգայնոյ և մտաւորական Ակէտանդրապոլոյ կողմանէ, Գերի. Մեսրոպ եպիսկոպոսի և Յակոբեան եղբարց դէմ ծանրագանդ լուրեր կը տեղան, լուրերն՝ որք ուշադրութեան արժանի և ցաւալիօրէն անհիմնական գտնուելու կարօտ էին։

Խաղաղասիրական ոգւով ցարդ լռեցինք, որպէս զի խնդիրը չսրտնանայ և չը ծանրանայ, խաղաղութիւնը չը վրդովի և ինքն ժամանակ մը քննելով՝ ճշմարտութիւնը յայտնի դառնայ։ Այս ամէնը մեր ազգասիրութեան և բարեհաճոյ հակառակը կը տեսնելով՝ ինչպէս ժամանակէ մը ի վեր ազգային խնդիրներն սկսած են առած տեղեկութիւնները հրատարակել, մեզ ևս անհրաժեշտ տեղի տալ ազգային խնդիրները հարկադրեալ եմք հետեւեալ հրատարակութեամբ ճշմարտութիւնը յայտնելու համար։

Երբեմն Մալաթիոյ առաջնորդ Մաղաքիան Աւետիք վարդապետը՝ ղրկ Սոյ ս. Էջմիածնի կաթողիկոսի իր անուղղայ վարուց ու բարոյից համար կարգէ ու առաջնորդական պաշտօնէ ձգած էր, այս օրերս պ. բերն առնելու պատրուակաւ դարձեալ Մալաթիա դայով, և այս պատճառաւ մեծ յուզմունք և իրարանցում տեղի ունեցեր է ի Մալաթիա։

Ի սրտէ կը ցաւիմք մեր այս ազգայնոյ վրայ որ կղերի և առաջնորդի համար իրարու հետ կը դիշանան և կը ջլատին։ Մալաթիացի ազգայինք Աւետիքէ ձառ՝ աղատ են ուզածնին առաջնորդ ընտրելու, ուսումի հարկ չկայ յուզուելու, մանաւանդ թէ Պատրիարգարան քանիցս անգամ Բ. Դրան թղթերը դրած է զգոյն մայրաքաղաքս բերել տալու համար։

Մալաթիացի ազգայինք այս վերջին յուզման և Աւետիքի յարերան ըսն պատճառը, կ'ուսարկեն թէ Սոյն ս. Էջմիածնի կաթողիկոսին կողմանէ ի Մալաթիա Մեսրոպ սարկաւագ Պէքմէզեան Յովհաննէս վարդապետն եղեր է։

Աւետիք Մալաթիացւոյ նամակին լսելանդակութիւնը, զոր արդարութիւնը պարտք կը դնէ հրատարակել։

«Աւետիք վարդապետ դէպքերը առնելու համար Մալաթիայ եկաւ, Յովհաննէս չը թողուց երթալ. քանիցս Սոյ ս. Էջմիածնի հանրագրեր ղրկեցինք, ունկնդիր չեղաւ. հեռագրով և պատգամաւորով առաջնորդին կանգնակը խնդրեցինք, մերժեց առաջնորդնիս մեզ տալու թէ՛ փոօտ, թէ՛ Լատին և թէ Մահմետական՝ ինչ որ ըլլար, Ա. առաջնորդ չըլլար։ Յայտնիս կարած ենք, որովհետեւ այս կաթողիկոսի օրով՝ որուն սկսանատեսն եմ 25 Մալաթիացիներէն երեսուն Սահակ վարդապետ՝ փոօտ երթալ, Յարութիւն եպիսկոպոս՝ Լիմն է Գիւնաի, Յովհան վ. կամոլիկ, Հաճընցի քահանայն ասոնց ևս ինքը հոգ չըրաւ։

Պէքմէզեան Յովհաննէս վարդապետը տեղս եկաւ Մեսրոպ բերելու, և չարդ եկեղեցին չը մնայուց, պրամ կ'ուղէ, մենք ալ չենք տար, ինչու որ մենք մեր ընծան 4000 ղ. Յակոբ վարդապետին հետ ղրկած ենք. արդէն մենք հարիւր տարուան հանար Մեսրոպ ունինք, տակով չենք ուզեր. մենք ըսինք որ մեր ընծան ղրկեցինք, ան ալ իր ընծան է»։

Հետեւեալին հրատարակութիւնն ևս խնդրած են։

«Թիւ 111 Թերթիդ մէջ Յունիս 22 ամսաթուով գրած դ. կարդացինք, որ դինով եղիչէ Դպապանճեան վարդապետի տուած խօսքերը մեկ կ'ընէիք. մեր վարդապետը այդ խօսքերուն մէկը ըրած չէ ունի, միշտ եղիչէն իրեն դինակոչութեանը թղ նայի, ես ականատես եմ. մինչև իրիկուն կը պատկեր կը քնանար։ 15 օր Սիս կեցայ, մէկ օր եկեղեցի չը դնելը չը տեսայ. մեր ուխտաւոր ընկերներէն մէկը ըսաւ թէ՝ հայր Ս. ինչու ժամ չես երթար. պատասխանեց թէ՝ դուն մինչև այսօր ժամ երթալով քանի օրայ վոշի լսեցիր, ես պատճառ տեղս թողէ քով գառանցնու առնես եաւլաշ որ ըսեմ, ան ինձի տպօթք է. այս խօսքերը վարդապետի կը վայլէ։ մեր առաջնորդ Մաղաքիանը մեզի ըսաւ թէ՝ ես Սոյ մեսրոպ չեմ. այլ Ս. Երուսաղէմայ. այս խօսքը յանցա՞նք է»։

Վարդապետ խոյի Բարիկենդանին՝ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր հրամանաւ, Արժ. Տ. Մեսրոպ վարդապետ Թովմասեան Եչեն-գաթու ի եկեղեցին Ս. պատարագ մատոյց. Թագին քարոզիչ Արժ. Տ. Հմայեակ վարդապետն խիստ սիրտիկ ընդունելութիւն ընելով պատրաստացած յարդանք ընծայեց Ն. արժանապատուութեան. որոյ համար հրատարակուեցաւ հետեւեալ յայտնութիւնը։

Երկրին արժանապատուութիւնը Ս. Պատրիարք Հօր հրամանաւ Մշոյ Ս. Աստուածընդ վանուց միաբան անուանեցաւ, և այսօր ալ մայրաքաղաքս կը մեկնի դէպ ի Մուշ։

—Մշոյ կառավարութեան անհոգութեան շնորհիւ՝ երեսունի չափ Հայոց գաղիճ բանտարկեալները Մշոյ բանտին փակեր են։

—Ջրամանօք կարդացինք կարնոյ կառավարին վրայ գրուած հետեւեալ շնորհակալութիւնը։ «Շատ պահ և շնորհակալ ենք որ Պատրիարքական էջմիածնի ազանման խառնակ օրերը կառավարին աչքալրջ հսկողութեան շնորհիւ ուրիշ այսպիսի դէպք մ'ալ չը պատահեցաւ»։ Ըսելիք չունենք, բայց չենք կրնար մենք ալ գոհ ու շնորհակալ ըլլալ. որովհետեւ մեր զգայնութեան ու գաղտնութեան դիմովին հակառակ է. այլ, յաւիտեան չենք կրնար շնորհակալ լինել մեր բարեկամին և Ն. վեհափառութեան ջատագով Յարութիւն եպիսկոպոսին դնան, որ տակաւին պաշտօնապէս տեղեկութիւն մը անդամ չէ հաղորդած ազգային վարչութեան. արդեօք Յարութիւն եպիսկոպոս Պատրիարքարանէն իրեն քաշուած հեռագրին պատասխանը առա՞ծ է, ո՛չ . . .։

Մեր դիրքը չը ներելուն այսչափով կ'անցնինք, Մեծ. պաշտօնակցաց ուշադրութիւնը հրաւիրելով

—Հինգշաբթի օր Գեր. պատրիարքական փոխանորդ Ս. Հայրը մեզ կանչելով առաջարկեց, թէ յիշեալ Յարութիւն եպիսկոպոսի վրայ (Բերդիզի նկատմամբ) կարատառութեան համար ըրած դիտողութիւնները կ'չենք։ մենք ամենայն ակնածու-

թեամբ և յարգանօք ի պատիւ Ս. Հօր, եկած հերքումը անկարելի համարելնուն հրատարակել խոստացանք, սակայն մեր կռգիչն լուռ մը անդամ ևս առնել չդիմանալով մերժեցինք։ Այս խնդրոյն վերայ հանճարելի անկարելի ըլլալով դարձը Բ. Դրան ձեռայ, ակնածանք ինչ արդիւնք և վախճան պիտի ունենայ։

—Եղիազարի առաջնորդ Մեսրոպ սրբազանի վրայ եղած սպառնալիքներուն առթիւ՝ Ս. Պատրիարքը լռութիւն է, թէ՝ Մեսրոպ եպիսկոպոսի Աստուածատուր վարդապետին հետ ունեցած դասը արդարութեամբ քննուած չէ, այլ դրամով իրաւունքը խափանել սրտած է. և թէ Մեսրոպ սրբազան յիշեալ դատերը ձեռք բերելու համար՝ վիճակին դարձոյնները դոցել տուած է, որպէս զի նոցա հաստիքն պահանջը առնէ։ Պարագան քակ առած է կ'ըսեն 1700 ակուայ ամէն ամիս տեղացի ազգային աջնաստակէն առանալու համար։

Այս ամբաստանութիւնը ըստ ազգայնոյ զայրոյթը չարժած է և մտաւորականք վարչութեան ուշադրութիւնը դրաւած ըլլալով Ս. Պատրիարքը հետաքրքիր է խնդրել թէ՝ յո՞ւմ վրայ ծած է այս դատերը. վճռելի կ'ըսեն թէ 300 ակուն Ս. Պատրիարքին արուելը է։

Ըստ մեզ անհիմն կ'երեւի, թէ՝ Մեսրոպ սրբազանի 1700 ակի մնալնին և թէ Ս. Պատրիարքին և ազգայ մեծագոյ մասի տակնուվրայ. որովհետեւ այնչափ դրամի տէր եպիսկոպոս մը, մեզ անհատ առած կը թուի, որ ալ առաջնորդութեան ցանկայ, մանաւանդ այս անկերպարան միջոցիս։

—Հայերէնի և Տաճկերէնի հրմատ, վկայեալ բարեբարոյ հատուկտոր ազգային մի, չափաւոր առնակատու պատրաստ է դպրատուն և դաստատութիւն բնել։ Պետք ունեցողը լսողութիւն ընեն։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Ի՞նչ է ազգային ինքնավարությունը։ Ի՞նչ է ազգային ինքնավարության ծրագիրը։ Ի՞նչ է ազգային ինքնավարության ծրագրի իրագործման միջոցը։ Ի՞նչ է ազգային ինքնավարության ծրագրի իրագործման միջոցի իրագործման միջոցը։

Ազգային ինքնավարությունը ազգային ինքնավարության ծրագրի իրագործման միջոցի իրագործման միջոցն է։ Ազգային ինքնավարության ծրագրի իրագործման միջոցի իրագործման միջոցը ազգային ինքնավարության ծրագրի իրագործման միջոցի իրագործման միջոցն է։

Ազգային ինքնավարության ծրագրի իրագործման միջոցի իրագործման միջոց

ՈՐՈՇ ՀԱՐՑԵՐ

ՄԱՀԱՑՈՒ ՄԱՐԴԸ

Ամերիկայի Հայ Կաթողիկէ Միութեան Ազգային Ատենապետ Տ. Ստեփանոս Ռ. Ռշտունի Ամերիկայի Հայ Կաթողիկէ Միութեան Ազգային Ատենապետ Տ. Ստեփանոս Ռ. Ռշտունի

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Հայկական հարցերի մասին